

FI Advies
Fleurike Krijgsman
Weltevredenstraat 16
3531 XS UTRECHT
M: info@fi-advies.nl
M: +31 (0) 6 24 71 29 05

Memo

Onderwerp: Zelfevaluatie BIM Loket (versie 6)

Datum: 13-01-2017

Van: Fleurike Krijgsman – FI Advies

1. Inleiding

Het BIM Loket is anderhalf jaar geleden, op 30 april 2015, opgericht. Vanuit de Bouw Informatie Raad (BIR) is het verzoek gekomen om voor het einde van 2016 een evaluatie uit te voeren over de voortgang van het BIM Loket. Gekozen is in overleg met de BIR, voor een zelfevaluatie waarbij betrokkenen bij het BIM Loket hun mening op basis van ervaring uit eerste hand geven. Om deze zelfevaluatie te bewerkstelligen is enerzijds een korte enquête opgesteld, die onder een brede groep van betrokkenen¹ is verspreid en ingaat op de praktische uitvoering van de doelstellingen van het BIM Loket. Daarnaast is in een aantal interviews inhoudelijk ingegaan op de voortgang van het BIM Loket en de mogelijkheden, valkuilen en gewenste richting hiervan.

Uitgangspunt voor deze zelfevaluatie is in de 'Memo aanpak zelfevaluatie BIM Loket' van 7 juli 2016 als volgt verwoord:

Kernvraag is of BIM Loket op de goede weg is, men er vertrouwen in heeft dat het zich verder door zal ontwikkelen in de gewenste richting, en welke leerpunten er zijn.

De scope is tweeledig, zoals gebruikelijk bij evaluaties van startende organisaties:

- 1. Mate van efficiënt werken (doen we de dingen juist).*
- 2. Mate van effectiviteit (doen we de juiste dingen), mede in relatie tot ontwikkelingen in de omgeving. Onderwerpen: grensvlak BIR en BIM Loket, governance-structuur, ...*

Het voorstel is om voor onderdeel 1 uit de scope een korte notitie op te stellen en als evaluatie een interviewrondje te laten doen door een externe partij. Daarnaast zal ter aanvulling een korte interne enquête worden opgesteld en uitgezet in de omgeving (per branche enkele bedrijven die ingevoerd zijn, programmabureau BIR, werkgroep/themagroep opdrachtgeversforum). De resultaten zullen worden aangevuld met evaluatie door Bestuur en partners BIM Loket en door de Raad van Toezicht.

Voor onderdeel 2 uit de scope stellen we voor om een gesprek te arrangeren waarin de notitie besproken wordt en de genoemde onderwerpen (grensvlak BIR en BIM Loket, governance-structuur, etc. ...) aan de orde komen.

---

¹ De evaluatie enquête BIM Loket is uitgezet onder de deelnemers van de volgende groepen: Bouw Informatieraad, Programmabureau BIR, Werkgroep Opdrachtgeversforum, Themagroep Opdrachtgeversforum, Programmteam BIR. Deze notitie is gebaseerd op een respons van 60% van de uitgenodigde deelnemers.

2. Uitkomsten interviews

Ten behoeve van de evaluatie van het BIM Loket is een aantal interviews gehouden met partijen die inhoudelijk betrokken zijn bij het BIM Loket². In deze interviews is aandacht besteed aan de voortgang van het BIM Loket en is gesproken over wat er goed gaat, wat er beter kan en of het BIM Loket op de juiste weg is. Daarnaast is gesproken over de gewenste richting van het BIM Loket en de randvoorwaarden daarbij. Hieronder volgt een samenvatting van de zaken die goed gaan en de belangrijkste aandachtspunten die in de interviews naar voren zijn gekomen.

Wat gaat er goed

Uit de interviews kwam naar voren dat het kernteam van het BIM Loket het, zeker gezien de beperkte beschikbare middelen, goed doet en met veel energie te werk gaat. De herkenbaarheid en zichtbaarheid van de Open BIM Standaarden die het BIM Loket in beheer heeft, is verbeterd. De communicatie loopt erg goed en de zichtbaarheid van het BIM Loket wordt steeds groter. De mensen die de vragen voor de Helpdesk binnen zien komen, geven aan dat deze functie regelmatig wordt gebruikt en adequaat wordt uitgevoerd. Ook wordt aangegeven, dat het BIM Loket een goede balans heeft gevonden tussen enerzijds structureren van de beoogde werkzaamheden en flexibel en neutraal blijven, zodat de juiste werkwijze kan worden gevonden. Met het oprichten van de stuurcommissie wordt gezocht naar synergie tussen de stakeholders en de bij het BIM Loket aangesloten partijen. Deze stakeholders en de bij het BIM Loket aangesloten partijen werken steeds beter samen.

Aandachtspunten

- **Capaciteit BIM Loket** – het BIM Loket leunt nu (naast het kernteam) inhoudelijk sterk op vrijwillige in kind bijdragen van derden. Dit is enerzijds goed, omdat het BIM Loket als virtuele organisatie beter kan functioneren dan als statische organisatie. Op die manier kan flexibeler gewerkt worden. Het brengt echter wel een groot risico met zich mee. Wanneer de animo wegebt of bijdragers door hun eigen werkgever minder tijd toebedeeld krijgen om aan het BIM Loket te besteden, ontstaat er een kennislek. Daarnaast kan het leiden tot verlies van stabiliteit en koerswisselingen in de organisatie wanneer belangrijke activiteiten van uitvoerder wisselen.
- **Governance en neutraliteit**– De verdeling van taken tussen BIR en BIM Loket is niet altijd even duidelijk en loopt vaak door elkaar heen. Betrokkenen missen soms bestuurlijke invloed en transparantie over activiteiten BIM Loket. Hierbij is voldoende inspraak van zowel de GWW als BB&U sector wenselijk. De inrichting van de werkgroepen zorgt er voor dat het BIM Loket vaak niet aanwezig is op de plekken waar besluiten worden genomen die het BIM Loket raken. Dit geeft verwarring aan beide kanten en maakt de onderlinge verhoudingen stroperig. Wanneer de lijnen directer lopen kan sneller geschakeld en tot actie over gegaan worden. Ook wordt aangegeven dat de indeling van de verschillende werkgroepen (vanuit BIR en BIM Loket) niet altijd efficiënt is. Wanneer gekeken wordt naar de inrichting van de governance van het BIM Loket zouden de werkgroepen opnieuw ingedeeld kunnen worden waardoor overlapping (en een veelheid aan overleggen) voorkomen kan worden. De neutraliteit van het BIM Loket wordt, vooral uit de hoek van de software leveranciers en ontwikkelaars, ter discussie gesteld. Men ervaart een (schijn van) belangenverstreming en onvoldoende sturing vanuit de gebruikers vanuit de hele bouwketen.
- **Financiering** – Het budget van het BIM Loket is niet toereikend om alle zaken op te pakken die ze zouden willen of van hen verwacht worden. In verschillende interviews wordt gepleit voor een basisfinanciering vanuit het rijk waarmee de kerntaken van het BIM Loket structureel afgedekt zijn. Daarnaast zou projectfinanciering gegenereerd kunnen worden om projecten en activiteiten tot ontwikkeling te brengen. Op deze manier gaat de

---

² Interviews zijn gehouden met: Ronald Zandbergen (lid BIR werkgroep Opdrachtgeversforum, Stuurcie i.o.), Marco Verschoor (BIM Loket communicatieadviseur) Arjan Walinga (BIR Programma-team lid en secretaris Bouw Informatie Raad), Remco van der Linde (BIR Programmabureau lid) en Peter Zwakhals (BIM Loket werkgroep Internationaal), Joseph Kuling (BIR lid en lid RvT), Jacqueline Meerkerk (Directeur BIM Loket) en Dik Spekkink (BIR programmteam lid en adviseur BIM Loket/mede clustertrekker internationale aansluiting/IT).

financiering vanuit de branches naar tastbare producten en niet naar het voortbestaan van het BIM Loket. Daarnaast kan ook de tijd die wordt bespaard door niet de kerntaken te hoeven financieren, goed gebruikt worden voor projecten.

- **Scope** – De focus van het BIM Loket ligt nu veelal op het beheer van de Open BIM Standaarden en het bevorderen van het gebruik ervan. In veel van de interviews kwam naar voren dat de naam BIM Loket suggereert dat dit een BIM-breed georiënteerd platform betreft. Het BIM Loket zou de scope moeten verbreden of juist volledig afbakenen naar alleen de Open BIM Standaarden. Wanneer voor verbreding van de scope wordt gekozen is het advies om niet in te zetten op BIM maar op het volledige Digitale Bouw Proces. Misschien gaat het hierbij niet zozeer om een verbreding van de scope maar meer om positionering: de rol van open standaarden in de ondersteuning van het digitale bouw en beheerproces.
- **Gebruikers** – de eindgebruikers worden nog te weinig gevonden en betrokken door het BIM Loket. Er zou meer aandacht moeten gaan naar het aanspreken van de eindgebruikers door te communiceren over de voordelen die zij behalen bij het werken met BIM in het algemeen en de rol van de Open BIM Standaarden hierin specifiek. Dit is ook gerelateerd aan de gekozen scope. Aangekaart wordt dat de gebruikers de standaarden zelf niet zien, zij gebruiken de applicatie die op de standaard is gebouwd. Wanneer de eindgebruikers de voordelen van gestandaardiseerd werken zien, zal van push (vanuit het BIM Loket) naar pull (vanuit de markt) bewogen kunnen worden.

3. Uitkomsten enquête

De uitkomsten van de gehele enquête zijn overwegend positief. De respondenten geven aan dat het BIM Loket op de goede weg is en in korte tijd veel heeft bereikt.

Op het gebied van bekendheid en zichtbaarheid van het BIM Loket komt uit de enquête naar voren dat over het algemeen goed duidelijk is waar het BIM Loket voor staat, het BIM Loket zichzelf goed profileert en zichtbaar maakt in de markt en de communicatie goed verloopt. De nieuwsbrief van het BIM Loket wordt zeer goed gewaardeerd! Het gebruik van de helpdesk van het BIM Loket is onder de respondenten niet groot. De meeste respondenten geven aan geen vragen te hebben. Hier verschilt de uitkomst van het beeld dat wordt geschetst in de interviews; hier wordt aangegeven dat de Helpdeskfunctie regelmatig wordt gebruikt. Dit heeft te maken met de rol die de respondenten hebben met betrekking tot het BIM Loket. De enquête is veelal uitgezet onder voorlopers op het gebied van BIM. Belangrijkste aandachtspunten bij dit onderdeel zijn:

- Duidelijker communiceren wat de scope van het BIM Loket is en taken afbakenen
- Meer focus op het gebruik van Open BIM Standaarden naast aandacht voor beheer ervan
- Aandacht voor volledige Digitale Bouw Proces
- Verduidelijken afbakening BIM Loket helpdesk: wat voor vragen kunnen hier wel en ook niet gesteld worden.

Wanneer gekeken wordt naar het beheer van de Open BIM Standaarden door het BIM Loket en de betrokkenheid van de gebruikers hierbij komt naar voren dat voldoende duidelijk is wat de inhoud van het portfolio van het BIM Loket aan Open Standaarden is. Het beheer wordt over het algemeen als 'goed' ervaren. Of het beheer van de Open BIM Standaarden is veranderd sinds de komst van het BIM Loket wordt niet eenduidig beantwoord. 37% van de respondenten geeft aan hier geen zicht op te hebben, terwijl 15% vindt dat het beheer duidelijk positief veranderd is en 15% vindt dat het weinig veranderd is. 4% geeft aan te vinden dat er geen verandering is opgetreden. Belangrijkste aandachtspunten bij dit onderdeel:

- Betrokkenheid gebruikers bij het beheer van de Open BIM Standaarden wordt als matig ervaren. De voordelen van het werken met Open BIM Standaarden moet op een praktische wijze gecommuniceerd worden aan de eindgebruikers.

In het derde onderdeel van de enquête wordt ingegaan op de samenwerking binnen de sector, als spin-off van het BIM Loket. Vooral op het gebied van onderlinge samenwerking bij de Opdrachtgevers en onderlinge samenwerking tussen de kennisinstellingen wordt een verbetering opgemerkt, dus positief! Aandachtspunten hierbij zijn:

- Samenwerking tussen de brancheverenigingen kan nog veel beter
- Een regisserende rol vanuit het BIM Loket op dit gebied is wenselijk

In het laatste deel van de enquête wordt ingegaan op de betrokkenheid van de respondenten bij het BIM Loket. Hier wordt grotendeels positief op gereageerd; 18,5% van de respondenten zegt zich uitstekend betrokken te voelen bij het BIM Loket. 37% voelt zich goed betrokken. 22,2% voelt zich voldoende betrokken bij het BIM Loket. 22,2% van de respondenten voelt zich matig betrokken bij het BIM Loket.

Wanneer wordt gevraagd naar de meerwaarde van het BIM Loket blijkt dat slechts één respondent vindt dat deze er (nog) niet is. De rest van de respondenten geeft aan dat het BIM Loket meerwaarde heeft, waarbij de volgende zaken door meerdere respondenten worden aangestipt:

- Positioneren en ontwikkelen van de Open BIM Standaarden
- Eén centraal punt, één loket voor alle Open BIM standaarden in het bijzonder en BIM kennis in het algemeen
- Verbinden van verschillende partijen en onderling afstemmen
- Ondersteunen van de ontwikkelingen op het gebied van de Open BIM Standaarden
- Centraal geregeld en onafhankelijk
- Bevorderen uniforme werkwijze en samenwerking

Al met al zien de respondenten de meerwaarde en zien zij voldoende kansen om de potentie van het BIM Loket verder tot ontwikkeling te laten komen.

Conclusie van de enquête:

- Algemeen: BIM Loket is goed bezig en heeft in korte tijd veel bereikt
- Zichtbaarheid van, en communicatie door het BIM Loket is goed, scope mag nog helderder.
- Vraagbaakfunctie wordt (door de respondenten) nog beperkt benut
- Beheer van de open standaarden wordt over het algemeen als 'goed' ervaren, betrokkenheid gebruikers kan nog worden vergroot
- BIM Loket leidt tot meer samenwerking tussen opdrachtgevers, kennisinstellingen en in potentie tot meer samenwerking tussen brancheverenigingen
- Meerwaarde van het BIM Loket wordt door bijna alle respondenten gezien

Een uitgebreide samenvatting van de uitkomsten van de enquête is op navraag beschikbaar.

4. Uitkomsten bestuur en partners

De uitkomsten van de zelfevaluatie BIM Loket zijn op 19-09-2016 besproken in de bestuursvergadering van het BIM Loket, met aanwezigheid van de partners. Hieronder een overzicht van de reactie en aandachtspunten/aanbevelingen van het bestuur.

- Het bestuur is blij met de positieve resultaten van de zelfevaluatie en herkent ook de aandachtspunten. We beschouwen het als compliment dat we op de goede weg zijn. Het bestuur constateert dat de reden van instelling van het BIM Loket (tegengaan van fragmentatie) tot zijn recht komt in meer gezamenlijk beheer, centrale informatievoorziening, helpdesk etc.
- Het bestuur constateert dat er verdeeldheid is in de B&U en dat dit ruis oplevert voor het BIM Loket. Enkele B&U bestuursleden/partners zullen een bijeenkomst met B&U stakeholders organiseren om het gesprek verder aan te gaan. Getracht zal worden de wensen vanuit de B&U scherper te krijgen.
- De governance structuur (mede in relatie tot de BIR) en neutraliteit is een punt van discussie en wordt meegenomen naar de BIR. In overleg met de betreffende gremia zal bekeken worden of de governance structuur opnieuw ingericht moet worden en zo ja op welke manier. Naar aanleiding van het plan van het BIM Loket om een stuurcommissie op te stellen wordt gesuggereerd het Programmabureau van de BIR op te heffen. Hier zal met de BIR over gesproken worden.
- Het bestuur BIM Loket wil de scope wel verbreden mits daar middelen tegenover staan. Dan is er niet steeds de verwarring tussen BIR en BIM Loket. Het BIM Loket ziet zichzelf in deze situatie als uitvoeringsorganisatie van de BIR.
- De aangevulde notitie is doorgestuurd naar de Raad van Toezicht voor reactie.

- Op 21 november heeft een gesprek tussen een delegatie vanuit de BIR en het BIM Loket plaatsgevonden.

5. Uitkomsten Raad van Toezicht

Uitkomsten Raad van Toezicht vergadering 13 december 2016

De Raad van Toezicht herkent zich in de zelfevaluatie en heeft begrip voor de zorgpunten. Er is tevredenheid over de voortgang.

6. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de besluitvormende gremia (bestuur, BIR en RvT) aangaande de scope en de efficiency van het BIM Loket zijn de volgende conclusies en aanbevelingen geformuleerd:

- Het goed inrichten van de governance structuur is essentieel om de betrokkenheid van de partners en stakeholders te garanderen (en te waarderen).
- De verhouding tussen de BIR en het BIM Loket moet onder de loep genomen worden en de scope eenduidig afgebakend.
- Capaciteit, zowel op financieel gebied als op inzet van tijd, vormt een risico in de huidige opzet van het BIM Loket. Zorg dat het kernteam van het BIM Loket voldoende middelen heeft om de hen opgegeven taken uit te oefenen en zo mogelijk een bredere scope (in de vorm van uitvoering en/of faciliteren projecten en initiatieven) kan creëren.
- Qua communicatie en het vormen van een onderlinge verbinding tussen verschillende stakeholders doet het BIM Loket het erg goed. Er is in korte tijd veel bereikt, zaak is nu het enthousiasme vast te houden en door te zetten.

Impact:

De inrichting van de governance structuur wordt momenteel onderzocht door een extern bureau, de opmerking is ter harte genomen. Daarbij wordt, in samenhang met het eerste punt, gekeken naar de verhouding tussen de BIR en het BIM Loket. De BIR heeft inmiddels ook reflectie gehouden op haar eigen positie en dit in een schema vastgelegd. Wat betreft het derde punt dient heldere communicatie plaats te vinden over de scope van de opdracht in het kader van verwachtingenmanagement.